

SSC Weekly Focus

ความรุนแรงในตะวันออกกลาง กรณีลิเบีย VS ซีเรีย

การประท้วงในประเทศซีเรีย ได้กลายเป็นความรุนแรงถึงขั้นสงครามกลางเมือง ซึ่งส่วนหนึ่งเป็นผลของแรงโดมิโนจากการปฏิวัติในกลุ่มประเทศตะวันออกกลางและแอฟริกาเหนือ ซึ่งนานาประเทศและองค์การสหประชาชาติ สนทนากันที่ไม่แสดงความเห็นและไม่ให้ความช่วยเหลือ แต่ในขณะที่เกิดเหตุการณ์แบบเดียวกันในลิเบีย กลุ่มผู้ประท้วงกลับได้รับความช่วยเหลือจากนานาประเทศ จึงก่อให้เกิดคำถามว่าเพราะเหตุใดกลุ่มผู้ประท้วงในซีเรียจึงไม่ได้รับความช่วยเหลือเช่นเดียวกันกับกลุ่มผู้ประท้วงในลิเบียได้รับ...

กรณีลิเบีย

สถานการณ์ความไม่สงบในประเทศลิเบียที่เกิดขึ้นในวันที่ ๑๕ ก.พ.๕๕ และได้ขยายตัวลุกลามขึ้นทั่วประเทศ เพื่อโค่นล้ม พ.อ. มูฮัมหมัด กัดดาฟี (Muammar Gaddafi) ลงจากตำแหน่งและจัดการเลือกตั้งอย่างเป็นทางการ มีจุดเริ่มต้นมาจากการที่ชาวลิเบียไม่พอใจสภาพความเป็นอยู่ที่ยากแค้น อัตราการว่างงานที่สูง รวมถึงการกระจายรายได้และความมั่งคั่งจากการส่งออกน้ำมันที่ไม่ทั่วถึง ตลอดจนการไร้สิทธิเสรีภาพทางการเมืองภายใต้การปกครองของ กัดดาฟี ที่กุมอำนาจมาตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๑๒ โดยใช้ระบอบสังคมนิยม มีเครือข่ายติดขนเผ่าเดียวกันควบคุมกลไกอำนาจต่างๆ ทำให้ครองอำนาจได้นานถึง ๔๒ ปี ซึ่งจากสถานการณ์ความขัดแย้งในประเทศลิเบีย ส่งผลให้ที่ประชุมองค์การสหประชาชาติ มีมติ ๑๐ จาก ๑๕ เสียง บังคับใช้มาตรการเขตห้ามบินและโจมตีที่ตั้งกำลังทางอากาศของ กัดดาฟี ซึ่งในครั้งนั้นผู้นำมหาอำนาจมีท่าทีที่แสดงออกชัดเจนว่าจะไม่อ่อนข้อให้กับผู้นำเผด็จการที่เข่นฆ่าประชาชนเพื่อรักษาอำนาจของตนไว้

กรณีซีเรีย

ซีเรียได้รับเอกราชจากฝรั่งเศสหลังสงครามโลก ครั้งที่ ๒ ต่อมาในปี พ.ศ. ๒๕๑๓ พ.อ. ฮาฟิซ อัล อัสซาด (Hafez Al - Assad) ได้ก่อรัฐประหารยึดอำนาจปกครองประเทศและดำรงตำแหน่งประธานาธิบดี

ในปีถัดมา ผู้นำคนนี้ได้ถึงแก่กรรมเมื่อ มิ.ย.๕๓ และเดือนถัดมา ดร.บาชาร์ อัล อัสซาด (Dr. Bashar Al-Assad) ได้ขึ้นดำรงตำแหน่งสืบทอดจากบิดาและปกครองประเทศจนถึงปัจจุบัน ซึ่งประเทศซีเรียมีการ

ปกครองแบบสาธารณรัฐภายใต้อำนาจทหาร (Republic under an authoritarian military - dominated regime) โดยมีประธานาธิบดีเป็นประมุขของประเทศ และตกอยู่ภายใต้การปกครองของตระกูล Assad เป็นเวลาถึง ๔๑ ปี

วิกฤตการณ์ในประเทศซีเรีย เริ่มต้นเมื่อเดือน มี.ค.๕๕ อันเป็นผลของแรงโดมิโนจากการปฏิวัติในกลุ่มประเทศตะวันออกกลางและแอฟริกาเหนือ เช่น ตูนิเซีย อียิปต์ และลิเบีย ซึ่งในหลายประเทศได้ยุติความรุนแรงลงและเข้าสู่กระบวนการปฏิรูปการปกครองแม้จะยังไม่เป็นประชาธิปไตยเต็มใบ ต่างจากความขัดแย้งที่เกิดขึ้นในซีเรีย ซึ่งเป็นการประท้วงที่เกิดจากการต่อต้านการปกครองแบบเผด็จการของตระกูล อัสซาด ที่ปกครองซีเรียมานาน ประกอบกับปัญหาเศรษฐกิจที่ตกต่ำลงและอัตราการว่างงานเพิ่มมากขึ้น จึงเกิดการเดินขบวนเรียกร้องการปฏิรูปการเมืองเพื่อความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น โดยปัจจุบันประธานาธิบดีบาชาร์ อัล อัสซาด ยังไม่ยอมตัดสินใจแก้ไขสถานการณ์อย่างเป็นทางการเป็นรูปธรรม สำหรับการประท้วงมีรูปแบบการต่อต้านของพลเมือง อาทิ การนัดหยุดงาน การเดินขบวน และการขนย้ายอาวุธจากชายแดนของซีเรีย มีการคาดการณ์ว่านับตั้งแต่เกิดการปะทะกันระหว่างฝ่ายรัฐบาลกับกลุ่มกบฏ ตลอด ๒๒ เดือนที่ผ่านมา ส่งผลให้มีผู้เสียชีวิตแล้วกว่า ๖๐,๐๐๐ คน

จนถึงขณะนี้ อาจกล่าวได้ว่าเป็นการยากที่ ประธานาธิบดีอัสซาดจะลงจากตำแหน่งหรือโดนบังคับออกจากตำแหน่ง เนื่องจากมีแรงกดดันจากนานาชาติไม่เพียงพอ รวมถึงประธานาธิบดีอัสซาด ยังคงมีอำนาจทางทหารอยู่ในมือ อย่างไรก็ตาม หลังจากที่รัฐบาลได้ใช้มาตรการรุนแรงจัดการกับประชาชนกลุ่มผู้ประท้วง ยิ่งทำให้เกิดความไม่ไว้วางใจซึ่งกันและกันมากขึ้น และส่งผลให้เกิดความตึงเครียดไปทุกภาคส่วน

บทวิเคราะห์

ถึงแม้ว่า สาเหตุที่นำไปสู่การประท้วง ล้มล้างรัฐบาลของประชาชนในซีเรียเป็นเหตุผลเดียวกับชาวลิเบีย และรัฐบาลซีเรียใช้กำลังทหารในการปราบปรามเช่นเดียวกับรัฐบาลลิเบีย แต่กลับมีความแตกต่างกันในรายละเอียด กล่าวคือ

ตารางเปรียบเทียบปัจจัยที่ก่อให้เกิดความรุนแรงภายในประเทศของประเทศลิเบียและซีเรีย

หัวข้อ	ลิเบีย	ซีเรีย
๑. ลักษณะกองกำลังของฝ่ายต่อต้าน	กองกำลังฝ่ายต่อต้านมีรากฐานจากชนเผ่าซึ่งทำให้มีขอบเขตของฐานที่มั่นสำหรับการต่อสู้อย่างชัดเจน มีการขยายตัวผ่านเครือข่ายของชนเผ่าภายใต้สภาพการเปลี่ยนแปลงแห่งชาติ (NTC) และมีการอบรมและฝึกทางทหาร รวมทั้งมีการติดอาวุธที่มีประสิทธิภาพเพื่อใช้ในการต่อสู้กับรัฐบาลกััดดาฟี	การชุมนุมต่อต้านรัฐบาลเริ่มจากกลุ่มเล็กๆที่มีความแตกต่างหลากหลาย กองกำลังฝ่ายกบฏไม่มีฐานที่มั่นชัดเจนซึ่งทำให้การระดมผู้คนเพื่อมาฝึกฝนการรบและการใช้อาวุธเป็นไปด้วยความยากลำบาก จึงส่งผลให้เกิดการไร้ประสิทธิภาพทั้งในการจัดตั้งและการใช้อาวุธ
๒. อิทธิพลจากกลุ่มภูมิภาค	จากการที่กััดดาฟีมีนโยบายโดดเดี่ยวไม่เกี่ยวข้องกับสันนิบาตอาหรับ จึงทำให้สันนิบาตอาหรับมีการแทรกแซงรัฐบาลลิเบียอย่างแข็งกร้าว ทั้งการประณามการกระทำที่ป่าเถื่อน และการสนับสนุนฝ่ายต่อต้านอย่างเปิดเผยทั้งในด้านการทหารและการเมือง	สันนิบาตอาหรับทำแค่การประณามพอเป็นพิธี และมีมติลงโทษทางการเมืองและเศรษฐกิจของซีเรียอย่างไม่เป็นเอกฉันท์เท่านั้น
๓. อิทธิพลจากสากล	กองกำลังฝ่ายกบฏได้รับการสนับสนุนจากนานาประเทศทั้งอาวุธ การฝึกอบรมทางทหาร เสบียงอาหาร และการช่วยเหลือจากกลุ่มประเทศนาโตโดยการส่งกองกำลังพร้อมอาวุธที่ทันสมัยโจมตีฐานที่มั่นและกองกำลังของฝ่ายรัฐบาล จนทำให้ศักยภาพในการรบของรัฐบาลลิเบียลดลงอย่างมหาศาล	ในขณะที่กองกำลังฝ่ายกบฏของซีเรียได้รับการสนับสนุนจากต่างชาติด้านวาทีศิลป์ และเงินจำนวนหนึ่งที่ใช้ในกรณีที่ไม่เกี่ยวข้องกับอาวุธเท่านั้น จึงทำให้กองกำลังกบฏในซีเรียซึ่งอ่อนแออยู่แล้ว ไม่สามารถพัฒนาศักยภาพในการสู้รบได้เพิ่มขึ้น
๔. การสนับสนุนของชาติมหาอำนาจ	องค์การสนธิสัญญาป้องกันแอตแลนติกเหนือ (North Atlantic Treaty Organization : NATO) และสหภาพยุโรป สนับสนุนฝ่ายต่อต้านรัฐบาล	รัสเซีย และจีน สนับสนุนรัฐบาลอัชชาด สหรัฐฯและ สหภาพยุโรป สนับสนุนกลุ่มต่อต้านภายใต้กรอบ UNSC

เงื่อนไขความขัดแย้งของทั้งสองประเทศ ได้แก่ ระเบิด การเมืองแบบรวมศูนย์อำนาจหรือเผด็จการ อันนำไปสู่การล่มสลายทางเศรษฐกิจ จนก่อให้เกิดการชุมนุมประท้วงของประชาชนเพื่อเปลี่ยนแปลงรัฐบาลหรือระบอบการปกครอง ซึ่งนำไปสู่การปะทะกันอย่างรุนแรง และความยึดเยื้อของสงครามทำให้มีผู้ได้รับผลกระทบเป็นจำนวนมาก แต่ปัจจัยที่ส่งผลต่อระยะเวลาในการยุติของสงครามกลับเป็นท่าทีการสนับสนุนหรือคัดค้านของชาติมหาอำนาจ ดังจะเห็นว่าการยุติสงครามในประเทศลิเบียนั้น เป็นการเข้ามาจัดการขององค์การสนธิสัญญาป้องกันแอตแลนติกเหนือ (North Atlantic Treaty Organization : NATO) ซึ่งเป็นองค์การระหว่างประเทศเพื่อความร่วมมือในการรักษาความสงบเนื่องจากความสัมพันธ์ระหว่างลิเบียและประเทศในกลุ่มยุโรป (European Union) จะเน้นไปยังด้านเศรษฐกิจค่อนข้างมาก โดยเฉพาะกลุ่มประเทศยุโรปต้องอาศัยการนำเข้าน้ำมัน และต้องการการส่งออกอาวุธยุทโธปกรณ์ไปยังลิเบีย ซึ่งจะเห็นได้ว่าลิเบียเป็นแหล่งผลิตน้ำมันและก๊าซธรรมชาติรายใหญ่ที่สุดในทะเลเมดิเตอร์เรเนียน และจำนวน ๘๕% ของน้ำมันจะส่งไปยังกลุ่ม

ประเทศยุโรป แต่ในขณะเดียวกันสำหรับประเทศซีเรียการจัดการปัญหาค่อนข้างล่าช้าจนส่งผลให้มีผู้บาดเจ็บและเสียชีวิตเป็นจำนวนมาก เนื่องจากความพยายามที่จะเข้ามาจัดการปัญหาของคณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติ (United Nations Security Council: UNSC) แบ่งเป็นสองขั้วอำนาจใหญ่ระหว่างฝ่ายสนับสนุนกลุ่มต่อต้านรัฐบาล คือประเทศสหรัฐอเมริกาและสหภาพยุโรป กับฝ่ายสนับสนุนรัฐบาลคือประเทศรัสเซียและจีน ซึ่งทั้งสองประเทศนี้ได้เข้าไปลงทุนในระบบสาธารณูปโภค การพลังงาน และการท่องเที่ยวในประเทศซีเรียเป็นจำนวนมาก

ดังนั้นหากมีสถานการณ์ในลักษณะนี้เกิดขึ้นในอนาคตสามารถคาดการณ์ได้ว่า เมื่อได้รับการสนับสนุนจากประเทศหรือกลุ่มประเทศมหาอำนาจ การเข้าไปยุติสงครามสามารถทำได้โดยง่าย แต่หากกลุ่มมหาอำนาจมีความเห็นขัดแย้งกันจะส่งผลให้สงครามมีความยืดเยื้อ และการยุติความรุนแรงทำได้ยาก ซึ่งสุดท้ายแล้วไม่ว่าผลลัพธ์ของสงครามจะดำเนินไปในรูปแบบใด ผลเสียก็จะตกไปอยู่กับการเสียชีวิตอย่างมากมายของประชาชน ผู้บริสุทธิ์นั่นเอง...☹